

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. An detur Sacramentum Eucharistiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

logorum opinio. De Ordine itaque, Tannerus & alii putant esse peccatum ad hoc Sacramentum accedere non præmissâ Confirmatione, idque probant ex eo, quod Concilium Tridentinum sess. 23. cap. 4. de reformatione id præcipere videatur; ibi enim sic habetur: *Primâ tonsurâ non inicientur, qui Sacramentum Confirmationis non susceperint.* Unde deducunt hi Auctores, esse præ-

ceptum hæc de re, quod graviter obliget, saltem suscipientem. Suarez tamen disp. 38. sect. 1. sine, Coninck quaest. 72. art. 8. num. 90. Navarrus cap. 22. num. 9. Soto in quarto dist. 7. art. 8. conclusione tertiâ, Victoria & alii existimant hoc non esse peccatum, saltem mortale, neque hoc loco Concilii ullum importatâ aiunt præceptum.

DISPUTATIO SEPTUAGESIMA P R I M A.

De Sanctissimo Eucharistia Sacramento.

SANCTISSIMUM hoc Sacramentum jure optimo Sacramentum gratiæ appellatur, utpote quod fontem ipsum & auctorem gratiæ in se continet, ideoque legi gratiæ peculiariter fuit reservatum, ubi Christus per illud mille in nos gratias derivat. Quemadmodum enim in ejus nativitate Melliflui facti sunt cœli, divinusque ros in terram lapsus eam felicissimè irrigavit, ita cœleste hoc manna sumentium animos pascit ac nutrit, virtutumque omnium floribus exornat: ad quem utrumque ejus effectum alludens Prophetæ Zachariæ, excellentissimum hoc Sacramentum vocat Frumentum electorum, & Vinum germinans Virgines. Deinde S. Dionysius de Ecclesiasticâ Hierarchia capite tertio hoc Sacramentum Sacramentorum omnium consummationem esse ait & perfectionem. Eius ergo natura, præstantia, dignitas hoc tractatu sunt explicanda.

SECTIO PRIMA.

An detur Sacramentum Eucharistia.

I. Varii ex antiquis hæreticis Sacramentum Eucharistia negabant.

SANCTUS Epiphanius, Theodoretus, & alii referunt quosdam ex antiquis hæreticis, ut Archonticos & Messalianos, quorum illi Eucharistiam omnino negabant, hi nullius esse utilitatis asserabant. Alii verò, ut Petrobrosiani, quamvis Christam Sacramentum Corporis & Sanguinis sui in ultimâ cenâ instituisse, & Apostolis sumendum tradidisse faterentur, negabant tamen eum potestatem hoc Sacramentum consecrandi aliis dedisse, adeoque post Christi mortem Sacramentum Eucharistia dicebant in Ecclesiâ non extitisse, sicque non fuisse perpetuum. Sed hæc hæreticorum somnia jam penitus evanuerunt: unde nullus est ex hujus temporis sectariis, quamvis ad novitatem omnes maximè sint proni, qui hoc Sacramentum planè abrogare sit ausus.

Dicendum itaque dari Sacramentum Eucharistia, seu corpus & sanguinem Christi sub speciebus panis & vini verè & realiter contentum, idque fide certum est, & in variis Conciliis, ut Carthaginensi tertio, Lateranensi, Florentino, ac Tridentino definitum, ac denique hæc veritas ab Ecclesiâ jam inde ab ejus primordiis ut certa & indubitata per totum terrarum orbem perpetuâ traditione fuit recepta.

Probatur primò ex illo Matthæi 26. Marci 14. & Lucae 22. *Hoc est corpus meum, hic est sanguis meus.* Qui sermo, inquit Pater Edmundus Campianus Ratione secundâ circa initium, visus est ipsi Lutherò tam potens, ut cum etiam disciperet fieri Zuiniglianus, quod eâ re plurimum incommodare Pontifici potuisset: captus tamen & vinculus apertissimo contextu cederet; neque minus invitus Christum verè præsentem in Sacramento sanctissimo fateretur, quam olim demones victi miraculis Christum Dei filium vociferati sunt. Imò, ut de abrogandâ Missâ, ait ipse, cum longam hæc de re disputationem cum demone habuisset, ab eo nihilominus convinci non potuit, nec ullo modo induci, ut Christum sub

II.

Dari Sacramentum Eucharistia, fide certum est.

III.

Ex sacris Literis ostenditur Corpus & Sanguinem Christi sub speciebus panis & vini verè ac realiter præsentem in Sacramento sanctissimo fateretur, quam

sub panis & vini speciebus verè ac realiter præsentem esse negaret.

IV. *Aliis sacra Scriptura locis veris Christi in Eucharistia præsentia probatur.*
 Probat secundò; Joannis enim 6. loquens Christus de hoc Sacramento, seu corpore suo sub speciebus panis, Ego, inquit, sum panis vitæ, & postea: Panis quem ego dabo, caro mea est, caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus, tandem vers. 59. concludit: Qui manducat hunc panem, vivet in æternum. Denique Apostolus 1. ad Corinthios 12. ad panis hujus & calicis sumpcionem, necessariū esse docet, ut se homo probet, hoc est, ut ait Concilium Tridentinum sessione 13. cap. 7. *Ve nullus sibi conscius mortalis peccati quantumvis sibi contritus videatur, absque præmissa sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat.* Hinc ergo colligitur, id, ad quod sumendum præparare se debet, esse verè Corpus & Sanguinem Christi; si enim aliud nihil esset quàm panis, ad quid tanta præparatio?

V. *In hac veritate defendendâ unanimi consensu conspirant Patres.*
 Huic insuper veritati unanimi consensu subscribunt Patres: & ut ex plurimis eorum testimoniis pauca producam, S. Dionysius libro de Hierarchiâ Ecclesiasticâ, cap. 3. parte 3. Sic hoc Sacramentum alloquitur: *O divinisimum, & sacrosanctum Sacramentum, obducta tibi significantium signorum operimenta dignanter aperi, & perspicue nobis fac appareat; nostrosq; spirituales oculos, singulari, & aperto tue lucis fulgore imple.* Ex quibus ejus verbis manifestè habetur, eum hoc Sacramentum non merum fuisse panem existimasse, sed Christum sub speciebus illis verè fuisse contentum. Idem docet Tertullianus in libro de Resurrectione carnis: *Caro, inquit, corpore & sanguine Christi vescitur, ut anima de Deo saginetur.* Hoc ipsum clarè probat Origenes, tum alibi, tum homiliâ septimâ in libro Nume: *Tunc, inquit, in enigmate erat manna cibus, nunc autem in specie caro Verbi Dei, est verus cibus, sicut ipse dicit, Quia caro mea verè est cibus:* ubi quod Manna in figurâ significabat, hic ait verè & propriè contineri, corpus scilicet Christi, ergo non tropicè tantum, ut volunt sectarii, sub his speciebus existit Christus, nam tropicè manna erat corpus Christi.

VI. *Patres tantum omnium jam inde à nascente Ecclesiâ hoc idem operè testantur.*
 Idem etiam expressis verbis tradit S. Cyprianus, S. Athanasius, S. Irenæus, Justinus Martyr, S. Augustinus, S. Basilus, S. Chrysostomus, & alii passim, qui fusè referuntur distinctè 2. de Consecratione, eorumque auctoritates per omnes jam inde à Christo ætates procedens copiosè affert Bellarminus tomo tertio, libro secundo de Sacramento Eucharistiæ per triginta octo capita, quæ apud ipsum videri poterunt. Duo tantum testimonia iis quæ numero præcedente retuli, adjungam, primum S. Ambrosii, qui libro 4. de Sacramento cap. 5. sic loquitur: *ante verba Christi calix est vini & aqua plenus, ubi verba Christi operata fuerint, ibi sanguis efficitur, qui plebem redemit.* Concludo tandem pulcherrimo hæc de re dicto S. Joannis Damasceni sic libro 4. Fidei, cap. 14. de hoc mysterio loquentis: *Non est figura panis & vinum corporis & sanguinis Christi: absit enim hoc, sed est ipsum corpus Domini deificatum, ipso Domino dicente, hoc est meum, non figura corporis, sed corpus, non figura sanguinis, sed sanguis.*

VII. *Ex modo loquendi Patrum hoc idem ultimum declaratur.*
 Antiquitatis ergo vox est, in sanctissimo hoc Sacramento corpus Christi & sanguinem verè ac propriè existere; Patres enim omnes hoc Sacramentum vocant corpus & sanguinem Christi: illud insuper appellant tremenda mysteria, pretium nostrum, &c. imò identidem dicunt hoc Sacra-

mentum non esse figuram, sed verum corpus Christi, & in hoc ab agno Paschali, Manna & similibus distingui, sicut corpus differt ab umbrâ. Eucharistiam præterea adorandam & invocandam esse affirmabant, omnique cultu ac veneratione prosequendam: quæ omnia clarissimè demonstrant existimasse eos divinum hoc Sacramentum non esse panem, sed Christum ipsum sub speciebus panis & vini contentum. Hinc etiam proveniebat, ut tantam curam ac diligentiam adhiberent, ne vel minima illius particula in terram decideret, qua in re non ita erant solliciti de pane illo quem in usum catechumenorum benedicebant; mos enim antiquus, ut refert S. Augustinus lib. 2. de peccat. meritis, cap. 26. olim viguit in Ecclesiâ, ut panis benediceretur, qui daretur catechumenis, quem nihilominus, quamvis teste Sancto Augustino esset sanctus, non tamen mille & mille gradibus tanti faciebant ac sacrosanctam Eucharistiam, hanc namque ne conspici quidem sinebant ab infidelibus, vel catechumenis.

VIII. *Ethnici Christianis exprobra-*
 Denique ita hoc fidelium omnium animis infederat, Christum scilicet in hoc Sacramento contineri, & sub panis & vini speciebus sumi, ut teste Tertulliano in Apolog. cap. 7. Ethnici Christianis exprobra-
 bant, quòd, dum sacram Synaxin celebrarent, ad infantem comedendum convenirent. Averroes etiam Christianos vocat impios, eo quòd Deum suum manducant; quæ manifestè ostendunt, apud omnes pervulgatum fuisse existimasse Christianis quoties communicarent se Christum verè sub hoc Sacramento suscipere, non tropicè tantum & figurativè, seu signum Christi, ut volunt nostri temporis sectarii; sic enim nec infantis comestione, nec Dei sui manducationem iis unquam objecissent.

SECTIO SECUNDA.

In quo Eucharistiæ Sacramentum consistat.

IX. *Statu præsentis diffinitatis præparatur.*
 RATIO dubitandi inde oritur, quòd res variz in hoc Sacramento contineantur, quæ ad illius constitutionem concurrunt, nempe corpus Christi, species, verba consecrationis, &c. de quibus inquirendum, Utrum hæc omnia intrinsecè in eo tanquam verè illius partes & constitutiva reperiantur? Ulterior etiam quæstio est, an hæc sola, vel alia insuper sint Sacramenti hujus essentia; nonnulli enim, ut videbimus, sumpcionem de intrinsecò illius conceptu esse affirmant. De singulis in hac disputatione agendum.

X. *Diversitate sententiarum auctorum hæc de re sententia.*
 Primò itaque Sotus in 4. dist. 8. quæst. unicâ, art. 2. & alii solas species aiunt adæquatè constituere hoc Sacramentum. Durandus disputatione octavâ sectione secundâ vult illud in solâ consecratione consistere, Antecolus, & alii in sumpcionem. Gabriël verò, sicut in Sacramento Ordinis varii gradus constituunt diversa Sacramenta partialia, quæ tamen omnia unum integrant adæquatam Sacramentum Ordinis, ita in Eucharistiâ consecrationem, species consecratas, & sumpcionem ait tria constituere partialia Sacramenta, licet omnia unum integrant totale. Tandem Waldensi tribui solet opinio asserens solum corpus & sanguinem Christi constituere hoc Sacramentum, quem tamen Vasquez hic, disputatione